

net 20 vuotta

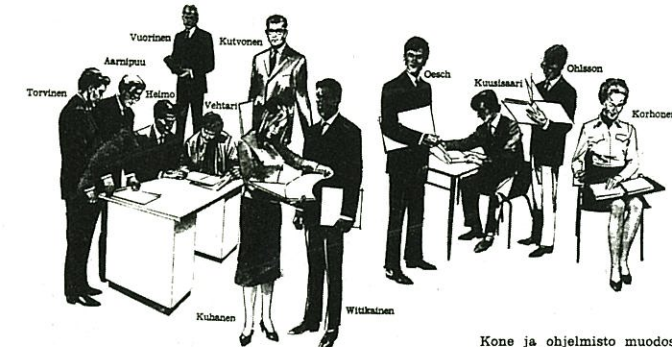
Suomen Kaapelitehtaan elektroniikkaosasto aloitti toimintansa Helsingin Salmisaareissa kesällä 1960 ja se sai käyttöönsä Suomen ensimmäisen elektronisen tietojenkäsittelykoneen, Elliott 803:n. Osasto ryhtyi myymään laskentapalveluja ja valmistelemaan elektronisten laitteiden suunnittelua ja tuotantoa. Tiedotuslehti Abacus, Netin edeltäjä alkoi ilmestyä seuraavana vuonna. Vuonna 1967 Suomen Kaapelitehdas ja Nokia fuusioituivat ja Elektroniikasta tuli yksi yhtiön neljästä teollisuusryhmästä. Tietokonetoiminta eriytyi omaksi osastokseen ja myyntiponnistukset keskitettiin Honeywell Bullin GE-sarjan tietokoneisiin. Net syntyi samana vuonna. Se oli Nokian ensimmäinen pelkästään tietojenkäsittelyyn erikoistunut tiedotuslehti. Muistellemme tässä numerossa tapahtumia Netin 20-vuotisen taipaleen ajalta. Netin historia on samalla Nokia Datan historia.

Aineiston kokosivat: Outi Kuusela, Terhi Ogbeide ja Seppo Torvinen

GE-600 tulee...

Olemme tehneet perusteellista työtä, jotta GE-600 suur tietokone voisi tulla palvelemaan Teitä.

Laskentakeskukseemme on valmistautunut GE-600 suur tietokoneen tuloon huolellisesti. Ohjelmistoasiantuntijamme ovat saaneet ulkomailta perusteellisen koulutuksen ja harjoitelleet käytäntöä. Kotimainen kursoritoiminta on ollut käynnissä jo runsaan vuoden. Ja valmistajatehtaan asiantuntijat ovat tehostaneet ennakkotyötämme.

Kone ja ohjelmisto muodostavat toimivan kokonaisuuden. Koneen tehokkuuden ratkaisee viimekädessä sen käyttöjärjestelmä. GE-600:n käyttöjärjestelmä on GECOS III - ylivertainen aikaisempiin järjestelmiin verrattuna. Lisäksi olemme laatineet suomalaisille yrityksille tarkoituksenmukaisia sovelutuspakkauksia, kokeilleet valmiita ohjelmia, opastaneet kymmeniä asiakkaita.

Valmista alkaa olla. Tunnelma tiivistyy. GE-600 tulee.

OY NOKIA AB
ELEKTRONIikka

Vuosi sitten tilasimme GE-600 suur tietokoneen neljästä osasta:
1. Jotta voisimme tarjota vielä tehokkaampaa laskentapalvelua.
2. Jotta voisimme siirtyä edistyneeseen asiakkaaseen.
3. Jotta voisimme tarjota joustavaa ja luotettavaa suurimman GE-600:n käyttöä niille asiakkaille, joita aikomus hankkia sen omaan käyttöön.
4. Jotta voisimme kehittää Nokialle oman tehokkaan ohjelmistoverkostojärjestelmän.
Saamme nyt koneemme huolellisen valmistautumisen jälkeen.

Edustamme Honeywell Bull tietokoneita, joihin GE-600 kuuluu.

20 vuotta ei kovin pitkä aika ole, mutta tietotekniikan lehdelle se on saavutus. Net syntyi vuonna 1970 raportoimaan suurkone GE 600:n tekemisistä. Lehti ilmestyi kerran kuukaudessa ja sen muoto kopioitiin australialaisesta GE:n tiedotuslehdessä. Tekstit kirjoitettiin koneella puhtaaksi ja painosmäärä oli noin viisisataa kappaletta. Ensimmäisten neljän ilmestymisvuoden ajan lehden nimi oli Nokia Elektroniikka-tiedotuslehti. Lyhenne Net otettiin käyttöön nimikilpailun jälkeen.

Seitsemänkymmenluvun alun Net-lehtien sisältö painottuu laitteiden ja ohjelmistojen esittelyyn. Ensimmäisessä asiakshaastattelussa kerrottiin uuden lävistyskoneen K212:n käyttökemuksista:

"Tietokanava Oy:n kokeneiden ammattilaisten joukosta tapasimme rouva Aira Korkeakosken: "Useita konetyyppejä käytäneenä voin todeta, etten enää haluaisi vaihtaa työkaluani muihin koneeseen. Jostakin selittävästä syystä kone oppi tuntemaan isäntänsä ja saattaa joskus ensin vikuroida lävistäjän

vaihtuessa. Se siis lienee jossakin määrin inhimillinen."

Neiti Pehkonen Oy Airam Ab:sta kertoo, että ohjeiden mukaan virta on katkaistava, mikäli kone joutuu seisomaan käyttämättä yli kaksi tuntia. Vaikka tätä ohjetta ei aina olekaan noudatettu, toimintahäiriöitä ei kuitenkaan ole sattunut" (Net huhtikuu 1973)

Koko 1970 luku oli tietokone-toiminnoille suotuisa. Ainoastaan lamavuonna 1975 liikevaihto putosi edellisvuotisesta. Paras vuosi oli 1974, jolloin kasvua oli peräti 120 prosenttia. Silloin saatiin markkinoille uusi Honeywell Bullin sarja 60, jota toimitettiin muun muassa OKO:lle.

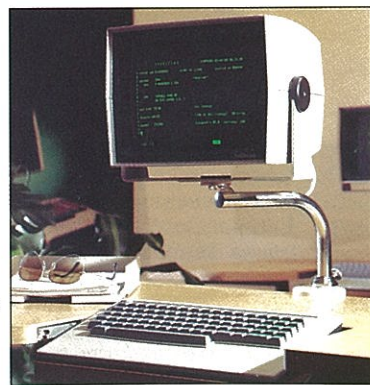
"Osuuspankkien keskuspankki Oy on allekirjoittanut sopimuksen Oy Nokia Ab Elektroniikan kanssa pankkipäätäjärjestelmien toimittamisesta. Keskuslaitteistona tulevat olemaan Honeywell Bullin Sarjan 60 tehokkaimmat tietokonemallit. Pank-

kipäätteiksi toimitetaan vuosina 1975-1980 yli 1000 Nokia Elektroniikan kehittämää pankkipäätettä. Nämä toimivat aluksi ilman jatkuvaa tietoliikenneyhteyttä keskuslaitteistoon. Osuuspankkien tosiaikaiseen pankkijärjestelmään siirrytään vuodesta 1978 lähtien asteittain."

(Net toukokuu 1974)

Ensimmäiset Mikko-tietokoneisiin perustuvat kassajärjestelmät osti Alko vuonna 1974 - ja viimeisimmät vuonna 1989. Kassajärjestelmistä tuli välttämätöntä, kun Ruotsin Systembolaget hankki niitä vuonna 1979. Nyt Nokia on Pohjoismaiden suurin kassajärjestelmien toimittaja. Sopimusta allekirjoittamassa vuonna 1974 vasemmalta: Kurt Wikstedt Nokia, P.O. Kreander Alko, Eero Pietarila Alko, Lars Numelin Nokia ja Heikki Koski Alko.

Kurjenkaulalla varustetut päätteet edustivat 1970-luvun lopulla ergonomian huippua, mutta ergonomian markkina-arvoa ei vielä käytetty hyväksi.

Omaa tietokonetta alettiin kehittää Elektronikan uumenissa 1970-luvun alussa. Kansallis-Osake-Pankki osti sen hahmotelmana paperilla - ja tietokoneesta tuli tosi. Nimi lyheni mikrokompuuterista Mikoksi. Mikko oli pienkone, joka voitiin sijoittaa sinne minne käyttäjän. Käyttäjä pääsi pois tietokonehuoneesta ja tietotekniikka hajautui.

MikroMikko ykkönen julkaistiin vuonna 1981.

Elektronikan tuotekehitysosaston uumenissa aloitettiin 1970-luvun alussa nokialaisen tietokoneen kehitys. Ensimmäinen oman tuotannon asiakas oli Kansallis-Osake-Pankki, joka vuonna 1973 ennakkoluulottomasti osti ensimmäiset Mikkonsa pelkkinä hahmotelmina paperilla.

Kansainvälisyyttä ja eksotiikkaa saatiin tietojenkäsittelyyn, kun Nokia Elektronikka aloitti samana vuonna MARK III-palvelun markkinoinnin.

"MARK III on maailmanlaajuinen osituskäyttöjärjestelmä, jonka on kehittänyt osituskäytön pioneeri General Electric Company. MARK III:n avulla kansainväliset yritykset voivat nopeuttaa toimintojaan tytäryhtiöiden sijainnista riippumatta. MARK III:n fyysinen keskus - THE SUPERCENTER - sijaitsee USA:ssa, jonne on lukuisia kaapeli- ja satelliittiyhteyksiä eri puolilta maapalloa."

(Net joulukuun 1973)

Alko osti ensimmäiset Mikko-tietokoneisiin perustuvat kassajärjestelmänsä vuonna 1974.

"Hintamuisti oli eksotiikka asia. Pelkkä tuotekoodin näppäily riittäisi myyntitapahtumassa? Mitään kokemuksia tästä ei ollut edes pohjoismaisella tasolla. Alkon kokeilu oli ensimmäinen."

(Alkon suunnittelupäällikkö Eero Laurila Netissä 5/1983)

Syyskuun 1974 allekirjoitettiin Nokian ensimmäinen sairaala-atk-kauppa Helsingin yliopistollisen keskussairaalan kanssa.

"Nyt hankittavan Bull 66/20-tietokoneen avulla suunnitellaan mm. tehostettavaksi potilaiden hallinnolliseen käsittelyyn, palveluun ja hoitoon liittyviä toimintoja."

(Net lokakuun 1974)

Pankit olivat 1970-luvun tietotekniikan edelläkävijöitä ja johtivat suomalaisen elektronikkateollisuuden nousun korkealle kansainväliselle tasolle. Nokian pankkipäätteet ja niiden ohjaimina käytetyt Mikko-tietokoneet menestyivät.

"Nokia toimittaa Postipankille kaikkiaan 255 pankkipäätettä sekä 39 MIKKO 3-pientietokonetta. Pankkijärjestelmän piiriin tulevat PSP:n kaikki 25 konttoria. Kaupan arvo on noin 20 miljoonaa markkaa."

(Net lokakuun 1977)

"Kansallis-Osake-Pankki on tilannut 100 pankkikonttorin päättejärjestelmät. Tilauksen arvo on yli 15 miljoonaa markkaa. Sopimus on jatkoa pankkipäätteysteistyölle, joka alkoi 1973. Tämän hankinnan jälkeen Kansallispankin ajantasajärjestelmä käsittelee noin 2000 työpistelaiteis-

toa ja noin 500 Mikkotietokonetta."

(Net toukokuun 1978)

Ensimmäinen puhelinlaitosasiakas oli Kotkan Puhelinyhdistys, joka hankki 1975 Honeywell 62/40 tietokoneen. Erikoisuutena mainittiin Netissä se, että kaikki yrityksen atk-ammattilaiset olivat naisia.

Kahdeksankymmentäluvulle tultaessa Nokian tietokone-toimintojen laskutus oli kohonnut 257 miljoonaan markkaan kun se vielä vuonna 1970 oli 14,7 miljoonaa markkaa.

Vuosikymmenen vaihteen tienoilla siirryttiin tietotekniikassa "yhteisistä" tietokoneista henkilökohtaisiin työvälineisiin. Syntyi PC.

Pankkikortit alkoivat yleistyä 1980-luvun alussa.

"KOP:in markkinoima uusi maksuväline, pankkikortti on saanut odotettua innokkaamman vastaanoton. Lähes 15000 asiakasta on tilannut kortin ensimmäisten viikkojen aikana. Myös pankkikortin maksuvälineenä hyväksyvien myyntipisteiden lukumäärä kasvaa jatkuvasti ollen nyt noin 5000. Kansallispankin pankkikortit toimittaa Nokia ja ne valmistetaan Ranskassa."

(Net 4/1980)

"OKOn ja Nokian välillä allekirjoitettiin sopimus pankkiautomaattijärjestelmien toimittamisesta. OKO tilasi 12 automaattia ja ne asennetaan jo tämän vuoden aikana."

(Net 4/1980)

Vuoden 1981 Mikonpäivillä julkistettiin Nokian ensimmäinen oma mikro, MikroMikko 1.

"Nokia on hyödyntänyt pientietokone- ja päätekehityksessä hankkimaansa kokemusta ja kehittänyt kotimaisen tuotteen vaativille mikromarkkinoille. MikroMikon loppukäyttäjähinta tulee olemaan noin 25000 markkaa ja hintaan sisältyy käyttäjärjestelmä ja Basic-kielen tulkki."

(Net 8/1981)

MikroMikon myyntiin valjastettiin vuonna 1982 jälleenmyyjäverkosto.

"Osa kolmestakymmenestä MikroMikkojen jälleenmyyjästä on tuttuja Mikkojen ja päätteiden jälleenmyyjä, osa aloittaa yhteistyön Nokia Datan kanssa ensimmäistä kertaa. Jälleenmyyjien kautta MikroMikon käyttö laajenee mm. insinööritoimistoihin, kaupunkien ja kuntien teknisiin virastoihin ja kaupallishallinnon puolelle."

(Net 4/1982)

Uusi aluevaltaus saavutettiin erikoistamalla kaupan järjestelmiin. Myymäläpääteasiakkaiksi tulivat vuonna 1982 muun muassa Kesko ja ruotsalainen Konsum.

Vuonna 1983 julkistetun MikroMikko 2:n mustavalkonäyttö oli ensimmäinen laatuaan ja pitkään maailman parhaita näyttöjä. Näyttö loi päätteelle imagon. MikroMikko kakkoset ja niistä muodostetut lähiverkot alkoivat kiinnostaa pohjoismaisia ostajia ja kauempanakin.

Nokia Oy Tampere.

Tietustelen tietokonepääteen kuukausi vuokramaksua?

Vuokrataako tietokonepäätetä ollenkaan?

Onko myytävänä käytettyä tietokonepäätetä ja mihinkä hintaan?

Käytetyn tietokonepääteen täytyy kestää vähintään puolta kuormitusta.

Käytetyllä konella täytyy päästä Veitsiin, Amerikkaan ja pisin matka on Australia.

Vanhasta koneesta en paljon maksa.

Vanhan koneen takuuta jos saisi yhdestä kolmeekuukaudeen.

Valovirtakone.

Täyty olla sellainen kone jossa on näkö lasi.

Minulla on vanhoja saatavia Veitsissä näin ollen pitää konella päästä Maaliman Pankkiin taajuus 36. Elämän langalla Maaliman Pankissa on minun nimi.

Koneen tehtävä tuli selväksi.

Uusi kone on liijan kallis minulle hinta oli 24 000 mk.

Kenenkä puolele täytyy minun kääntyä tässä konekaupassa tai vuokrassa.

Kävin Helsingissä 10.1.72 Nokijan tehtaan tietokonepääteen edustajan luona.

Herra oli hiuka invaliidi eikä paljon ymmärtänyt tällaisesta asiasta mitään. Herra selitti omija näkökantoja minulle. Vastaan tässä että Maaliman Pankkin päästän Nokijan Tietokonepäättellä siellä on verkko virta ja vastaavasti näkölasit. Maaliman Pankissa on myös kieppikone, tietokone ja rohetanputous, elkää väittääkö vastaan. En käy toista kertaa Hesassa. Ystävällisesti pyydän vastauksen viikon sisälle.

Kunnioittaen...

Mikronpäivää juhlitaan joka toinen syyskuu. Tässä vuoden 1985 tunnelmaa Marskista.

← Tarjouspyyntö kuin runo vuodelta 1972.

Työvoimaministeriö hankki vuonna 1985 yhden valtionhallinnon laajimmista tietojenkäsittelyjärjestelmistä.

MikroMikko 1:llä on moni koululainen saanut ensimmäisen kosketuksensa tietotekniikkaan.

Atk:n opetus lukioissa alkoi vuonna 1982 ja mikrojen markkinoille tulo toi tietokoneet oppilaiden omille pulteteille.

"Pedagoginen verkko on lyhyessä ajassa saavuttanut suuren suosion ja on tällä hetkellä käytössä noin 25 oppilaitoksessa. Verkon avulla opettaja pystyy helposti tarkkailemaan oppilaidensa työskentelyn edistymistä ja kontrolloimaan etteivät he käytä aikaansa esimerkiksi pelien pelaamiseen."

(Net 8/1983)

MikroMikko 2 tuli markkinoille keväällä 1983.

"Christian Westerlund avasi MikroMikko 2:n julkistustilaisuuden. Hän kertoi mm. että Nokia Data valmistaa tänä vuonna noin 3500 mikrotietokonetta, joista 1500 tulee olemaan nyt julkistettavaa mallia."

(Net 3/1983)

MikroMikko 2 oli aikansa edelläkävijä, ylivoimainen suoritusnopeudeltaan ja ergonomialtaan. Uutuus herätti suurta kiinnostusta myös ulkomailla, olihan kyseessä ensimmäinen näyttö, jossa musta teksti näkyi valkoisella pohjalla. Uutta oli myös mahdollisuus liittää mikrot lähiverkoksi.

MikroMikko 2:n takana oli tuotekehityksen työryhmä, jota johtivat Pertti Ruosaari, Timo Kahelin, Raimo Puntala, Matti Jalanko ja Pentti Mäkipää.

"Käyttäjystävällisyys on ollut eräs tärkeimmistä suuntaviivoistamme. Tuotteen on täytettävä muun muassa ruotsalaisten tiukat työsuojeluvaatimukset. Ruotsin Televerket olikin varsin kiinnostunut lopputuloksesta ja tutki erilaisia ehdotelmia, jotta kuvan värisävy, kontrasti ja jälkihoito saatiin optimoitua. Ergonomiaa ei tuolloin vain juuri markkinoitu."

(Timo Kahelin Netissä 5/1986)

"Jos tässä työssä pelaa varman päälle ei lopultakaan tee yhtään mitään. On hyväksyttävä ainainen vaara, että kun on valinnut suunnan, ei ehkä olekaan tekemässä oikeaa asiaa. Mutta riskinoton tukena on oltava tietoa. Kykyä ja halua riskinottoon on, kun toteutusporukka on sopivan nuorta ja innostunutta."

(Raimo Puntala Netissä 5/1986)

1980-luvun puolivälin toimintuksissa korostuu julkisen sektorin vahva satsaus tietotekniikkaan. Työnvälittäjien pöydille saatiin MikroMikot, verohallitus tietokoneisti toimintonsa ja vuonna 1983 Valtion tietokonekeskuksen kautta myytiin 55 MikroMikkoa ja 112 Mikkoa.

"Tämä on yksi keino tehostaa työnvälityksen toimintaa ja nostaa sen imagoa. Muut keinot lie-

nevätkin harvassa". (Työvoimaministeriön erikoissuunnittelija Seppo Kurkinen Netissä 3/1984)

"Verovelvolliselle on toki ilo, että hallinto toimii joustavasti ja tehokkaasti. Tiedot veropiireistä ovat nyt välittömästi käytössä ja verovelvollinen/veronsaaja -suhde paremmin selvillä ja tosiasiasa", kertoo johtaja Heikki Rautainen Verohallituksesta.

(Net 3/1984)

Teollisuuden ja kaupan kokonaisjärjestelmät menestyivät vuonna 1983.

"Primas järjestelmää käyttävät jo Airam, Tamrock, Valio Turengin tuotantolaitokset ja Wärtsilä Järvenpään tehdas. Neles on parasta aikaa ottamassa tuotantonsa Primas-materiaalinohjauksjärjestelmää, jonka keskuslaitteistona on DPS 6/92 ja siihen kuuluu yli 30 päätetä. Neleksen systeemiäällikkö Mauri Penttinen, miksi valitsitte Primaksen? "Tarkoin asiaa puituamme päätimme materiaalijärjestelmien osalta jättää itse tehdyt sovellukset ja ottaa valmiin ohjelmistopakettin järjestelmiemme pohjaksi."

(Net 7/1983)

Graafinen teollisuus oli eturivissä hyödyntämässä uutta tekniikkaa.

"Hyvä, mutta tämä pätee toistaiseksi vain painosalissa. Kun pannaan se tuotantopuolen ovi kiinni, niin sen jälkeen onkin todella hankalaa. Taloushallinnon uusia sovelluksia ei uskalleta ottaa käyttöön. Vastukset tuntuvat ylikäymättömiltä."

(Art Printin toimitusjohtaja Orvo Kiesi Netissä 3/1987)

Isoja pankkipäätökauppoja tehtiin vuonna 1984.

"Suomen kaikkien aikojen suurin atk-kauppa ratkesi, kun Kansallis-Osake-Pankki päätti hankkia 440 konttoriinsa Nokian monitoimijärjestelmän laitteistot. Kaupan arvo on lähes 200 miljoonaa.

Postipankki tilasi 2600 päätettä koko maan kattavaan konttorien ja postitoimipaikkojen kassapäätelijärjestelmäänsä. Tämä runsaan 100 miljoonan markan tilaus on Postipankin kaikkien aikojen suurin laiteinvestointi.

Nokia Informaatiojärjestelmien johtaja Heikki Keränen sanoo kilpailun kaupoista olleen ki-

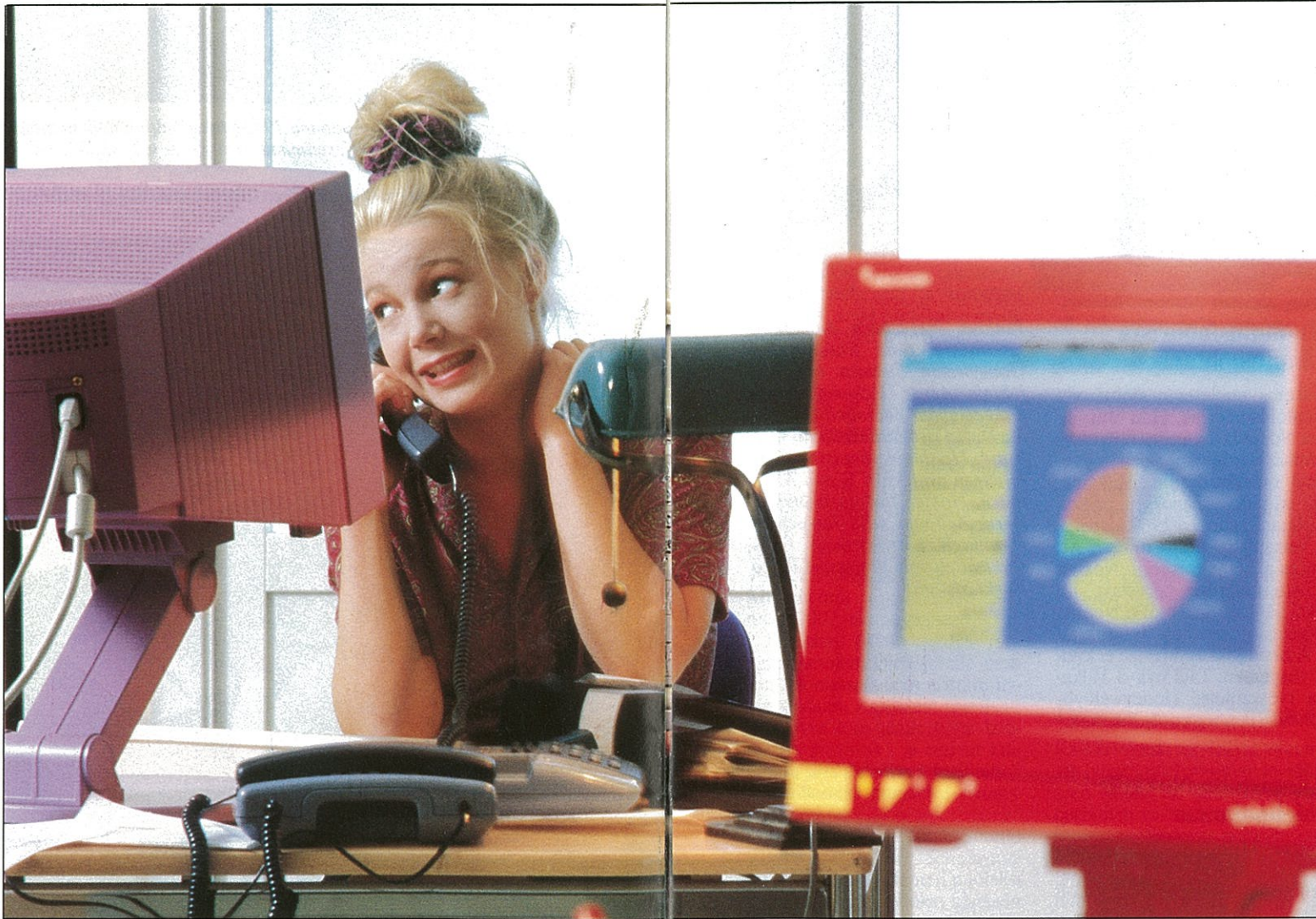

Espoon Kiloon valmistui vuonna 1985 uusi tietokonetehtas.

Kurre Wikstedt siirtyi eläkkeelle vuonna 1985 ja sai läksiäislahjaksi pässin. Lahjan luovuttivat Kalle Isokallio (vasemmalla), Staffan Simberg ja Timo H.A. Koski.

Tammikuussa 1988 Nokiasta tuli Pohjoismaiden suurin ja Euroopan seitsemänneksi suurin tietotekniikka-alan yritys. Ericssonin Dataryhmän, Davan ja Nokia Informaatiojärjestelmien yhdistymisestä kertoi asiakkaille varoitusjohtaja Tero Laaksonen.

Nyt ergonomia - mukavuus - kuuluu ja näkyy. MikroMikko 4:1 det Mikot tekevät Tiimejä. Tiimeissä ollaan tehokkaampia.

reän. Suomen korkeatasoiset pankkimarkkinat ovat kansainvälisestikin mielenkiintoiset. Kaikki alan toimittajat pyrkivät saamaan referenssiasiakkaita Suomesta.”
(Net 5/1984)

Vuonna 1984 avasi ovensa Nokian koulutuskeskus Nitec. Seuraavan vuoden elokuussa Nokia Elektronikan pitkäaikainen johtaja Kurt Wikstedt siirtyi eläkkeelle ja hänen seuraajakseen nimettiin Timo H.A. Koski.

Nokian tietotekniikkaosaamisen koottiin vuonna 1985 yhteen yksikköön, Nokia Informaatiojärjestelmiin. Uuden yksikön vetäjäksi nimettiin Kalle Isokallio.

”Nokia Informaatiojärjestelmille ei tulla aiemman Nokia Datan tavoin luomaan muusta Nokiasta poikkeavaa yrityskuvaa. Ajat ovat muuttuneet. Koko Nokia-yhtymästä on tulossa huipputekniikkayritys. Viime vuonna jo runsas puolet konsernin liikevaihdosta kertyi ns. hitec-alueelta. Täavoitteena on, että Nokia tunnetaan maailmalla - ja nimenomaan huipputekniikan osajana. Nyt on markkinointinimenä Nokia.”
(Net 2/1985)

Tietokoneiden valmistus siirtyi Pitäjänmäeltä Espoon Kiloon, jonne valmistui uusi tehdas vuonna 1985.

”Yli 60 miljoonan markan investointi tehtiin, jotta voisimme entistä paremmin tyydyttää Asiakkaiden tarpeet oman tuotannon tuotteiden osalta. Heti loppukuussa teimme uuden tietokoneiden tuotantoennätyksen.”
(Kalle Isokallio Netissä 1/1986)

Digitaaliset puhelinjärjestelmät Jazzi ja Dixi rynnivät markkinoille ja saavuttivat suuren suosion. Nokia Datasirron 200000. modeemi valmistui vuonna 1985.

”Jazzi ja Dixi soivat. Ja maailman puhelinverkoissa Nokian modeemit viheltelevät viestijään.”
(Net 9/1985)

Kolmas MikroMikko-sukupolvi syntyi vuonna 1986.

”Kakkosen saavuttaman suosion jälkeen kolmosen suunnittelu ei ollutkaan aivan helppoa. Suurena haasteena MikroMikko 3:n kehitystyössä oli teollisuusstandardin mukaisen ohjelmistoympäristön ja MikroMikko 2:n ominaisuuksien yhdistäminen ja laajentaminen. Suomalaisen huipputuotteen kehittämisessä ei voida lähteä tinkimään vähääkään jo saavutetusta lautasosta.”
(Net 5/1986)

Vuosi 1990 on paitsi Netin kahdeskymmenes ilmestymisvuosi myös Nokian elektronikkabisneksen kolmaskymmenes toimintavuosi. Uuden vuosikymmenen tuote on Tiimi, joka yhdistää yrityksen koko tietojenkäsittelyn samaan järjestelmään.

Kolmonen otettiin hyvin vastaan markkinoilla samoin kuin sen pikkuveli 3TT, joka julkistettiin vuotta myöhemmin. Myös DPS-sarja täydentyi uudella 6 PLUS-mallilla.

Tietokonemaailman uutispommi oli tammikuun 1988 suurkauppa, jossa Nokia Informaatiojärjestelmät, Ericssonin Dataryhmä ja Dava yhdistyivät Nokia Data Systemsiksi. Kaupan ansiosta Nokia nousi pohjoismaiden suurimmaksi ja Euroopan seitsemänneksi suurimmaksi tietotekniikka-alan yritykseksi.

”Davan nimi on jäänyt historiaan. Kaikki sen toiminnot resurssineen ja tuotteineen kuuluvat nyt Nokia Dataan, jonka Suomen toimintoja johtaa Tero Laaksonen.”
(Net 4/1988)

Kauppa toi Nokia Datalle uusia tuotteita ja toimialoja, muun muassa edustustuotteiksi Tandem ja NAS-tietokoneet ja asiakkaiksi vakuutuslaitokset ja autokaupat.

Kun Davan asiakkaat liittyivät Netin lukijoihin, levikki kasvoi ennätykselliseen 35000 kappaleeseen.

Kahta organisaatiota sulatettiin yhteen vuonna 1988. Tuolloin Suomeen toimitettiin kaikkiin lähes 25000 mikrotietokoneita ja MikroMikko säilytti asemansa markkinajohtajana 22 prosentin markkinaosuudellaan.

Ensimmäinen kokonainen mikrorotuotelinja tuotiin markkinoille keuhällä 1989. Muotojen juhlaa julistavat MikroMikko 4TT ja MikroMikko 4-tietokoneet soveltuvat sekä henkilökohtaisiksi työasemiksi että työryhmäverkon palvelimiksi.

”Yhdyspankki tilaa noin 1600 Nokian uutta MikroMikko 4:ää työasemiksi ja palvelimiksi konttorijärjestelmiinsä. Kauppaan sisältyy lisäksi pankkiautomaatteja, pankkikirjoittimia ja Tandem-keskusyksiöitä. Kaupan arvo on lähes sata miljoonaa markkaa.”
(Net 4/1989)

Vuosi 1990 on paitsi Netin kahdeskymmenes ilmestymisvuosi myös Nokian elektronikkabisneksen kolmaskymmenes toimintavuosi. Uuden vuosikymmenen tuote on Tiimi, joka yhdistää yrityksen koko tietojenkäsittelyn samaan järjestelmään.

Menestyksen sytytti luova kurittomuus

Kun Nokia, silloin vielä Suomen Kaapelitehdas Oy, kolme vuosikymmentä sitten päätti aloittaa liiketoiminnan tietojenkäsittelyllä, ei yhtiön menestymismahdollisuuksiin kovin laajalti uskottu. Toisin kuitenkin kävi — paljolti niiden ihmisten ansiosta, jotka toimintaa olivat käynnistämässä. Tärkeintä oli, että he itse uskoivat asiaansa.

Teksti: Tapio Hedman
Kuvat: Jarmo Hietaranta

Vaiikka Nokian onnistumiseen ei välttämättä uskottu, niin yhtiön rohkeutta kunnioidettiin. Alalle ryhtymistä pidettiin jopa jonkinlaisena kansallisena urotekona”, kertoo **Aarre Aaltonen**, nokialainen vuodesta 1960. Paremminkin hänet varmasti tunnustetaan lempinimellään Aaretti.

”Suurin syy, jonka takia yritys loppujen lopuksi onnistui, olivat innostuneet ihmiset ja tekemisen meininki. Töitä paiskittiin pioneerihengen vallassa”, muistelee **Aarne Valkama**, joka työskenteli Nokialla kahta kuukautta vajaan kaksikymmentä vuotta, vuodesta 1963.

Valkama ja Aaltonen olivat kaksi kaikkiaan neljästä vierasta, jotka Net-lehti kokosi muistelemaan tietotekniikan alkuaikojia Suomessa. Toiset kaksi olivat professorit **Seppo Mustonen** ja **Reino Kurki-Suonio**.

Insinööritiedottaja on langennut enkeli

Aaltonen sai ensi töikseen matkustaa Englantiin opiskelemaan ohjelmointia ja tietokonetekniikkaa. Sen jälkeen hänen tuli jakaa oppejaan Suomessa. Paikka oli nuorelle insinöörille melko tiukka, sillä oppilain oli johtavia suomalaisia tiedemiehiä matematiikan, fysiikan ja tähtitieteen aloilta. ”Onneksi he olivat sivistyneen hienotunteisia minua kohtaan: eivät kysyneet mitään”, Aaretti toteaa huojentuneena.

Sitten Mustonen on työskennellyt ”langenneena enkeliinä”, kuten hän itse asian ilmaisee. Se tarkoittaa insinööriä, joka on ryhtynyt tiedotustehtäviin. Aaltonen on ollut esimerkiksi Netin edeltäjän Abacuksen päätoimittaja, ensimmäisestä vuoden 1961 numerosta aina vuoteen 1968 asti. Nykyään hän on yksi Nokian yhtymäjohtajien neljästä tiedotuspäälliköstä.

Huoltoinsinööristä toimitusjohtajaksi

Valkama puolestaan aloitti työt huoltoinsinöörinä. Hän ehti toimia Nokialla lukuisissa erilaisissa tehtävissä, tietokoneiden myynnistä markkinoitiin. Valkamaakin vaikutti Abacuksen päätoimittajana, vuoden 1969 ajan.

Valkama on muun muassa Atlantassa sijaitsevan Nokian USA:n toimiston perustaja. Lisäksi hän perusti ja johti Nokian prosessiautomaation tytäryhtiötä Aforaa, joka tosin enää ei kuulu yhtymään. Tätä nykyä Valkama työskentelee Honeywell-yhtiön Suomen toimitusjohtajana.

Yliopistolta Nokialle ohjelmoimaan

Seppo Mustosen työrupeama Nokialla alkoi syksyllä 1960. Hän on ensimmäinen tehtävänsä ohjelmointi Elliott-ryhmässä.

Vanhoja Net-lehden numeroita tutkimassa ovat (vasemmalta) Honeywellin Suomen toimitusjohtaja Aarne Valkama, Netin pitkäaikainen päätoimittaja Nokia Datan viestintäpäällikkö Ossi Syrjä, Helsingin yliopiston tilastotieteen professori Seppo Mustonen, Nokian tiedotuspäällikkö Aarre Aaltonen sekä Tampereen teknillisen korkeakoulun tietojenkäsittelyopin professori Reino Kurki-Suonio.

”Kaapelin Elektroniikkaosastolle valikoiduttiin silloin kai jonkinlaisen sattuman kautta. Jos Olli Lehdon huoneen ovi yliopistolla sattui olemaan auki ja sen ohi kulki hänen mielestään Elektroniikkaan sopiva henkilö, tuli tarjous työpaikasta. Näin ainakin minulle kävi”, tarinoi Mustonen pilke silmäkulmassaan.

Olli Lehto, nykyään Helsingin yliopiston kansleri, toimi 1960-luvulla yliopistolla matematiikan professorina. Samanlaisesti hän oli Suomen Kaapelitehtaan matemaattinen neuvonantaja ja veti yhdessä Lauri Saaren kanssa Elektroniikkaosaston toimintaa. Lehto myös perusti Nokian Laskentakeskuksen.

Mustonen oli Nokialla vuoteen 1965, jolloin siirtyi takaisin akateemiseen maailmaan. Hän on jo pitkään toiminut Helsingin yliopiston tilastotieteen professorina. Mustonen, jonka pojan musikaalinen lahjakkuus on varmasti saanut pontta isän musiikkiharrastuksesta, on muun muassa tilastomatematisessa laskennassa käytettävän maineikkaan SURVO-sovelluksen kehittäjä. Mustonen rakensi SURVOn alunperin Elliott-tietokoneelle. Sitten sovellus on jalostunut monien vaiheiden ja koneiden kautta PC:issä toimivaksi monipuoliseksi käyttöympäristöksi.

Nokiaa arvostettiin, kilpailijalta ostettiin

Reino Kurki-Suonio, jonka nokialaisuus ajoittuu vuosille 1960-66, aloitti armeijan harmaista päästyään työt harjoittelijana. Hänet lähetettiin heti alkuun puoleksi vuodeksi Tanskaan ja sen jälkeen Müncheniin tutustumaan Siemens 2002 -tietokoneeseen.

”Nokian päätös lähteä mukaan tietojenkäsittelyalalle otettiin Suomessa silloin erittäin hyvin vastaan. Asiakkaat totesivat, että hyvä kun alalle tulee kotimaista kilpailua - ja ostivat kuitenkin siltä ainoalta kilpailijalta”, Kurki-Suonio muistelee naureskellen.

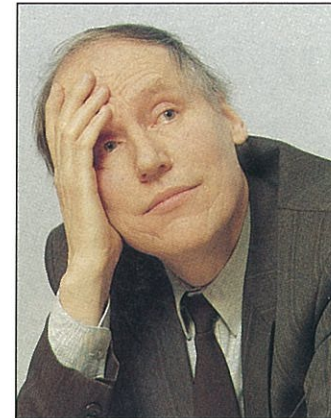
Vuonna 1964 Kurki-Suonio väitteli tohtoriksi. Seuraavana vuonna hän työskenteli puoleksi Nokialla, toisen puolen ajastaan hän käytti tutkimustyöhön Yh-

”Alkuaikoina sekä organisaatio että ihmiset olivat vihreitä. Se antoi sijaa innovatiivisuudelle ja luovalle kurittomuudelle, mikä edesauttoi Elektroniikan menestymistä”, sanoo Reino Kurki-Suonio.

”Ammattitaitoiset ihmiset, joilla oli tekemisen halu, panivat toiminnan hyvälle alulle”, toteaa Aarne Valkama.

”Nokialaisuus säilyi leimana vielä jonkin aikaa siirryttyäni tiedemaailmaan. Ei silti, ei siitä mikään kiire ollut päästä eroonkaan”, muistelee Seppo Mustonen.

”Insinööritiedottajana toimiminen on ollut luovuuden luovaa tarkkailua”, kuvailee Aarre Aaltonen työtään, joka Nokialla on ensi kesänä kestänyt 30 vuotta eli koko elektroniikkabisneksen ajan.

dysvalloissa. Vuonna 1965 Kurki-Suonio ryhtyi hoitamaan tietojenkäsittelyopin ensimmäistä pohjoismaista professuuria Tampereen yliopistossa. Seuraavana vuonna hän siirtyi toimeen täysipäiväisesti. Nykyään hän on samassa tehtävässä Tampereen teknillisessä korkeakoulussa.

Perusarvot eivät muutu

Kaikki vierat tarvitsivat vain hyvin lyhyen miettimisajan löytääkseen sanan tai ilmauksen, joka parhaiten vastaisi heidän muistikuvaansa silloisesta nokialaisesta hengestä. Aaltonen vertasi ilmapölyä ”alkukristillisen seurakunnan” aikaan, jolloin toimintaa ohjasi idealismi. Valkaman mielestä

Ammattilaiset asialla

”Vaikka Elektroniikka lähtikin rohkeaan yritykseen atk:n kanssa, ei onnistuminen ollut sattuman varassa. Täytyy muistaa, että ihmiset, jotka toimintaa veivät eteenpäin, olivat jo silloin alojen asiantuntijoita”, Valkama painottaa viitaten muun muassa Lehtoon, Mustoseen ja Kurki-Suonioon.

Vuonna 1963 Elektroniikan tietokoneitoimintoja ryhtyi vetämään Kurt Wikstedt. Silloin harastelu muuttui aidoksi liiketoiminnaksi.

”Myös Nallen rooli oli erittäin merkittävä. Hän oli silloin suuri vaikuttaja suomalaisessa teollisuudessa. Nallen usko Elektroniikan mahdollisuuksiin oli omiaan vähentämään monien muiden epäluuloja”, toteaa Aaretti vuorineuvos Björn Westerlundista, Suomen Kaapelitehtaan toimitusjohtajasta. Oy Nokia Ab perustettiin vuonna 1967. Sen toimitusjohtajana Westerlund toimi aina vuoteen 1977 asti.

Yhteishenki löytyi helposti

Vieraiden tarinointi polveili niin menneessä, nykyisessä kuin tulevaisuudessa. Yhteinen sävel löytyi nopeasti, vaikka keskinäinen nimittäjä, nokialaisuus, on jo melko kaukana. Keskustelun teemat vaihtelivat demokratian problematiikasta erilaisten palkitsemisjärjestelmien motivoivuuteen, bittivirheidä koomisista ja traagisista seuraamuksista yhteisen ajan hauskoihin tapahtumiin. Kurki-Suonion kasku on hyvä esimerkki viimeksi mainituista. Samalla se antaa hyvän kuvan Elektroniikan ihmisten koulutuksellisesta painottuneisuudesta kuusikymmenluvulla:

Asiakaspalvelua, myyntiä ja mainontaa vetäneellä Pauli Immosella oli asiaa Kaapelitehtaan huoltokonttoriin. Papereita täytessään konttorin vanhempi rouvashenkilö tiedusteli asioijan nimeä, toimenkuvaa ja muita asiaan kuuluvia tietoja. Koulutustaan kohdalla hän totesi:

— Niin, teidän olette vaarmaankin insinööri.

— Ei, olen ekonomi.
— Ahaa, no laitetaan tähän siten herra vaan.